

Vår referens

Miljöavdelningen
Bertil Nilsson
040/044- 25 22 01

Enligt Sändlista

Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Åbjär i Kristianstads kommun

Länsstyrelsen har utarbetat förslag till skötselplan för naturreservatet Åbjär i Kristianstads kommun. Naturreservatet beslutades den 26 april 2012.

Skötselplaneförslaget har remissbehandlats samtidigt med förslag till bildande av naturreservatet Åbjär i Kristianstads kommun.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer Länsstyrelsen skötselplanen 2012-04-26 för naturreservatet Åbjär (bilaga 1) att gälla tills vidare.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 2.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, beslutande och Bertil Nilsson, föredragande.

Per-Magnus Åhrén

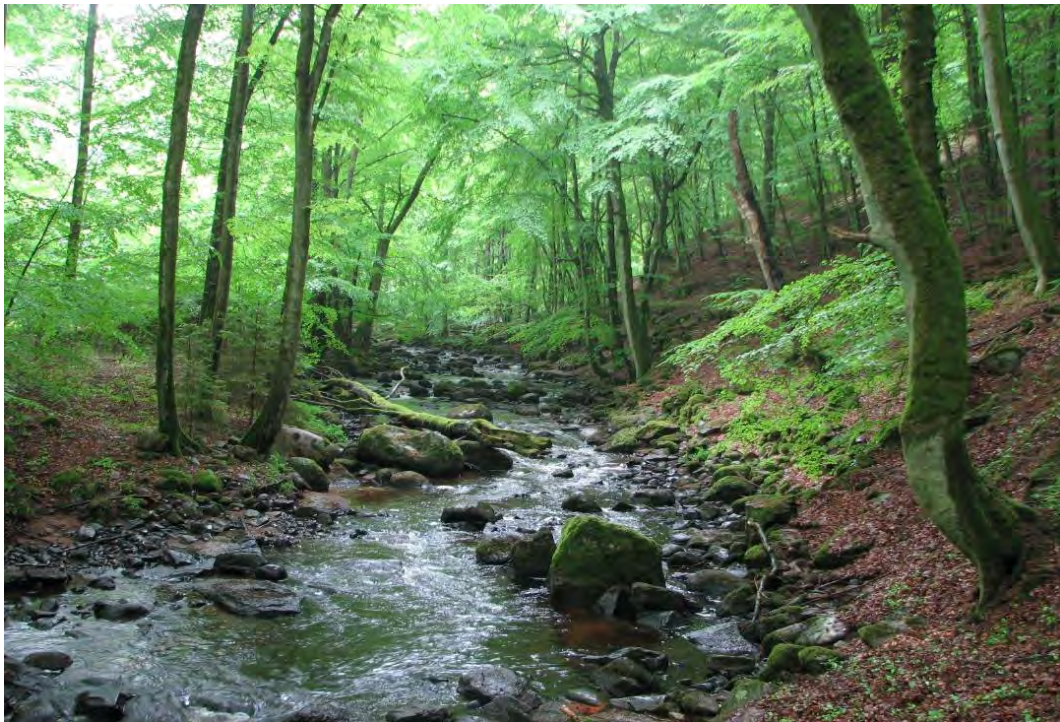
Bertil Nilsson

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Åbjär, 2012-04-26
2. Hur man överklagar

Skötselplan för naturreservatet Åbjär

Kristianstads kommun

Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten

Naturreseptatet Åbjärs läge. © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

Fastställd	2012-04-26
Dnr	511-9218-2012 1290-232
Planförfattare:	Bertil Nilsson
Beställningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne län Miljöavdelningen 205 15 Malmö Tfn: 040-25 20 00 skane@lansstyrelsen.se www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright:	Länsstyrelsen i Skåne län
Omslagsbild:	Mjöån. Foto: Bertil Nilsson
Foto:	Bertil Nilsson

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. Syftet med naturreservatet	5
Översiktskarta	6
2. Beskrivning av området	7
2.1 Administrativa uppgifter	7
Information om Natura 2000	8
2.1 Allmän beskrivning och bevarandevärden	9
2.1.1 Geologi och hydrologi	9
2.1.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria.....	9
2.1.3 Biologi.....	10
2.1.4 Friluftsliv	13
2.1.5 Vad kan påverka området negativt?	14
3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	14
3.1 Övergripande mål	14
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	14
Areal*	14
Ekologiska strukturer och funktioner*	15
Natura 2000-arter	16
3.3 Planeringsområden	17
4. Mål och skötselåtgärder för planeringsområdena	17
4.1 Planeringsområde 1 – Fri utveckling/ orörd	17
4.2 Planeringsområde 2 – Restaureringsåtgärder under kortare tid	19
4.3 Planeringsområde 3 – Restaureringsåtgärder under längre tid	22
4.4 Planeringsområde 4 – Vattendrag	23
4.5 Planeringsområde friluftsliv	25
5 Jakt och fiske	26
6 Tillsyn	26
7 Dokumentation och uppföljning	26
7.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	26
7.2 Revidering av skötselplanen	27
7.3 Uppföljning av kostnader	27
8 Kostnadsansvar och prioritering av föreslagna åtgärder	27
9 Rödlistade arter 2010	28
Rödlistade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	28
10 Källor	30
10.1 Litteratur	30
10.2 Kartor och databaser	30

BILAGOR

1. Avgränsningar
2. Skötselområden
3. Anläggningar
4. Natura 2000

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel- vilken redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl a naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1. Syftet med naturreservatet

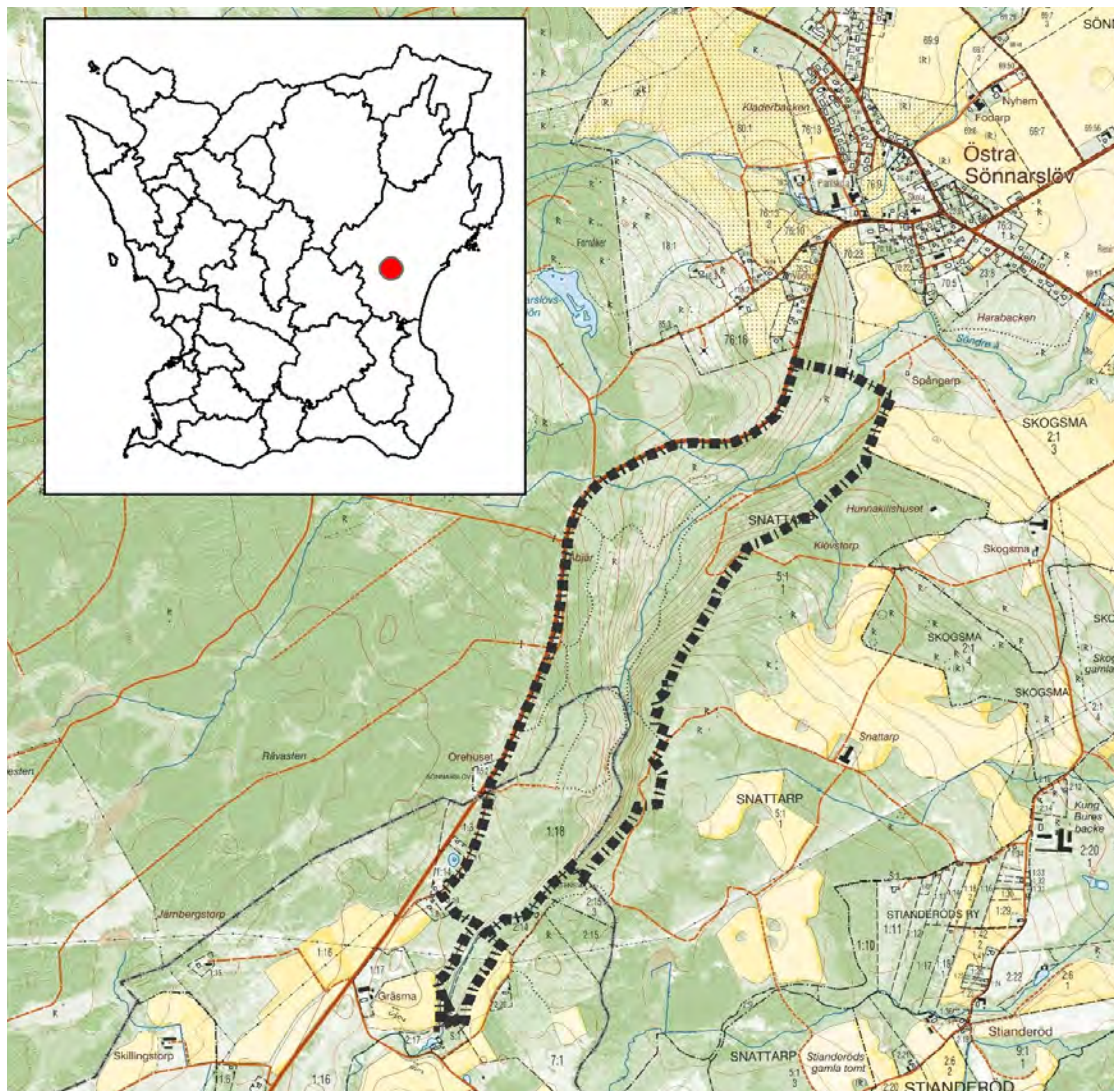
Syftet med naturreservatet är att:

- långsiktigt bevara och utveckla biotoper för att bevara den biologiska mångfalden, framförallt nationellt rödlistade arter,
- långsiktigt bevara och utveckla en flerskiktad löv och ädellövskog i varierande ålderssammansättning och att säkerställa kontinuiteten av gamla träd och död ved i reservatet,
- skydda Natura 2000 livsmiljötyper och arter, som av regeringen har rapporterats förekomma i enlighet med Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art och habitatdirektivet),
- långsiktigt skydda Mjöån som är utpekad som ett nationellt särskilt värdefullt vatten av naturvårdsverket i enlighet med intentionerna inom miljö kvalitetsmålet "Levande sjöar och vattendrag",
- bevara områdets hydrologi samt åns naturliga flöde och strömförhållande för att gynna en artrik och naturligt anpassad flora och fauna,
- tillgodose allmänhetens behov av rekreation genom att bevara och tillgängliggöra ett värdefullt naturområde.

Syftet ska uppnås genom att:

- skogen till största delen lämnas till naturlig intern dynamik,
- all ved från lövträd lämnas kvar i området,
- vid behov säkerställa kontinuiteten av död ved genom att fälla/skada träd,
- beskuggningen av ån bibehålls,
- för området främmande arter ska bekämpas,
- nya kunskaper om hotade arter och naturtyper beaktas i den löpande skötseln av naturreservatet.

Översiktskarta

Figur 1. Reservatet är markerat med en streckad linje på terrängkartan (se även bilaga 1).

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Åbjär
Län	Skåne
Kommun	Kristianstad
Natura 2000 ID	SE0420204
DOS-ID	1001516
Skyddsform	Naturresevat
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Del av Snattarp 5:1, del av Gräsma 7:1 Gräsma 1:18
Markägarkategori	Staten, enskild
Läge	2 km SV om Östra Sönnarslöv
Kartblad	Topografiska kartan: 02DNO Ekonomiska kartan: 02D8h och 02D9h
Koordinat centralpunkt	x: 1387045 y: 6194947 (SWEREF99)
Naturgeografisk region	Nordöstkånes barrskogslandskap
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län
Areal	93 ha, vattendraget utgör 0,8 ha

Information om Natura 2000

I samband med inträdet i Europeiska Unionen har Sverige accepterat att delta i arbetet med att etablera ett nätverk av skyddade områden i Europa kallat Natura 2000. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

2.1 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.1.1 Geologi och hydrologi

Åbjär utgörs av en bäckravin på Linderödsåsens nordsluttning. Bergarten i området består av ortognejs och gnejs och jordarten består av morän. Mjöån har sin upprinnelse uppe på Linderödsåsens rygg i området kring Fjällmossen, varifrån den rinner vidare mot nordost. I början rinner ån genom jordbruks och skogsbyggd för att sedan rinna brant genom Åbjär. Därefter ringlar sig ån vidare genom ett flackt landskap dominerat av jordbruk innan den rinner ut i Helge å. Från källan till sammanflödet med Helge å har Mjöån fått behålla det mesta av sitt ringlande lopp. Upp till $\frac{3}{4}$ delar av åns huvudfåra är fortfarande naturlig eller endast försiktigt rensad.

2.1.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Åbjär låg på gränsen mellan skogsbygd och risbygd under 1700-talet.

Skogsbygden grundade sin försörjning på skogen. Pengar till skatt, utsäde och andra produkter erhöles genom försäljning av skogsprodukter såsom virke, ris, träkol, tjära, träslöjd m.m. I risbygden var betesmarkerna som störst och deras huvudnäring utgjordes varken av skog eller spannmål, utan av boskapsskötsel.

På den skånska rekognosceringskartan från 1812-1820 ser man att en del lövskog växte på åsen och vid vattendraget i norr fanns våtmarker. På generalstabskartan från 1862-1865 kan man se att i mitten av reservatsområdet har ån varit uppdämd och bildat en uppskattningsvis 200 meter lång sjö.

På den gamla ekonomiska kartan från 1930 framgår det att nästan hela området var täckt med skog, främst lövskog men att det fanns en del barrskog i norra delen.

I mitten av området fanns några åkerstycken, de är idag planterade med löv, bl.a. ek (figur 2 och figur 3). Ån gjorde på 1930-talet en del extra bågar jämfört med i dag. På kartan benämns området som Åbjär. En liten bit i norr var betesmark i början av 1900-talet och i angränsande område (utanför Natura 2000-området) fanns ängsmark.

Även under senare tid har det funnits en del granplanteringar men mycket har tagits bort för att lämna plats till små gläntor. Några större granplanteringar och en mindre lärkplantering finns fortfarande.

Det finns fornlämningar från stenåldern och framåt inom området bestående av fossil åker och gravhögar. I södra delen finns det en fossil åker som är cirka 450 x 100-200 meter stor. Den består av röjda markytor med cirka 50 röjningsrösen. Dessa rösen är upp till 5 meter i diameter och 0,5 meter höga. Det finns ett gravfält i norra delen som är 30 x 100 m med 5 stycken gravhögar på upp till 12 m i diameter från stenåldern till järnåldern. Här finns även gravar i form av stensättningar spridda inom området från bronsåldern och järnåldern. Det finns fynd av en fossil åker inom norra delen av reservatet, också med cirka 50 stenrösen från röjning av marken för att kunna odla. Området kring reservatet är rikt på fornlämningar av framförallt stensättningar.

Figur 2. Flygfoto från 1947.

Figur 3. Flygfoto från 2007.

2.1.3 Biologi

En stor del av området utgörs av näringsfattig bokskog. Åldern på bokskogen varierar där medelåldern på de olika bestånden är 75-125 år. Träden som växer i branterna ner mot ån är äldst. Inom vissa delar av beståndet är skogen flerskiktad. Bitvis är terrängen mycket blockrik och i södra delen av området finns det också en del bergsbranter. Det mesta av den döda veden som finns i skogen finner man närmast ån i form av fallna träd, torrakor, grov död ved, träd med döda delar och hålträd med mulm. Större delen av reservatsområdet ingår i Natura 2000 området SE 0420204.

Nere vid ån är klimatet fuktigt vilket gör att det växer mycket mossor och lavar på träd och block. Lunglav NT¹, rosa lundlav NT, bokkantlav NT, bokvårtlav NT, *Porella sp* S, platt fjädermossa S och stor knopplav S är exempel på arter som trivs här. Svamparna som finns här utgörs bl.a. av igelkottsröksvamp S, kortfotkremla NT, fjällsopp S, koralltaggsvamp NT och cinnoberspindling NT. Enstaka exemplar av avenbok, ask VU, gran, ek, lind, hassel och björk finns i bok-

beståndet. I bokskogens plana ytor uppe på åsen finner man en hel del gläntor där det i vissa fall tidigare funnits några mindre granbestånd. De delar av beståndet där träden är yngre och innehållet av död ved mindre anses ändå ha en god utvecklingspotential för att nå en gynnsam bevarandestatus på sikt.

Den döda veden i området utgör i genomsnitt 5-15 m³/ha vilket anses vara måttligt. Senvuxna träd finns det en del av men det bedöms att det bara finns några enstaka exemplar av grova träd i området (ca 2/ha). Branterna har en struktur och artrikedom som gör att det branta området anses vara i fullgod bevarandestatus. Fältskiktet är sparsamt och utgörs i huvudsak av bl.a. av lundslok, bergslok, myskmadra och majbräken. I närheten av grov död ved med vitröta kan man finna den rödlistade, starkt hotade ÅGP arten röd ögonknäppare (*Denticollis rubens*) EN (figur 4).

Näringsrik bokskog finns på några mindre partier och den är av varierande ålder men är enskiktad. Tillgången på död ved i form av torrakor, grov död ved, hålträd med mulm och grova döda delar är varierande. Några enstaka grova träd förekommer där vissa är vidkroniga. En mindre mängd gamla senvuxna träd förekommer också här och liksom i den näringsfattiga bokskogen är skogen här blockrik med bergsbranter. Fältskiktet utgörs här av skogsbingel, lundslok, myskmadra, gulplister, majbräken och storrams. På träd och block finns det mossor och lavar som stubbspretmossa, trubbfjädermossa, platt fjädermossa, vågig sidenmossa, klippfrullania, havstulpanlav och savlundlav. Här finns även träd som ask och avenbok.

Ett mindre parti lövsumpskog med al finns intill ån. Mossbildningen är tydlig där vattnet trycker fram. Här finner man bland annat bäckbräsa, gullpudra, skärmstarr, strätta, majbräken, strutbräken, rutlungmossa och stor häxört. Det finns enstaka grova och gamla träd och måttligt med död ved. Mängden död ved i utvecklingsmarken är liten och träden är unga. I detta parti finns kal knipprot, lundelm, trolldruva och ramslök.

I den södra delen av området intill ån där marken planar ut och översvämningar uppstår finner man naturtypen svämlövskogar. Busk och trädskiktet domineras av al, någon enstaka ask, rönn och hägg. Fältskiktet består av älgört, skogsbingel, stor revmossa, porellor, gulplister, röda vinbär, skiftlav och nejlikorot. I det här området finns det rikligt med död ved bestående av torrakor och ädelövskog med grova delar. Medelåldern hos boken är bara 50-75 år men anses ha en god utvecklingspotential för att nå en gynnsam bevarandestatus. Det finns en del gamla och en del vidkroniga träd.

Åns naturvärde är mycket högt, här finns bland annat öring, bäcknejonöga, lake, elritsa, tjockskalig målarmussla och kungsfiskare. Lek och uppväxtområdet för öringen anses vara tämligen bra inom reservatsområdet. Söder om naturreservatet finns ett vandringshinder. Mjöån har inom reservatet fått behålla det mesta av sitt naturliga och ringlande lopp. Vattendraget är strömmande inom hela reservatsområdet. Mjöån har en mycket rik bottenfauna med ett flertal renvatten och syrekrävande arter.

¹ Hotkategorier enligt fastställd svensk rödlista av ArtDatabanken från 2010. Hotkategorier-na är: NT=missgynnad, VU=sårbar, EN=starkt hotad, CR=akut hotad, RE=försvunnen och DD=kunskapsbrist, LC= Rödlistade 2005, numera livskraftiga populationer; S= Signalart, indikation på skyddsvärd skog (skogsstyrelsen); ÅGP= ingår i en åtgärdsprogram för hotade arter

De rödlistade, nära hotade arterna *Rhithrogena germanica* NT (dagslända) *Osmyslus fulvicephalus* (vattenmyrslända) NT och *Odontocerum albicorne* NT (nattslända) har påträffats i området. Även de ovanliga arterna *Dinocras cephalotes*, *Nemoura flexuosa*, *Capnia bifrons* (bäcksländor), *Philopotamus montanus* (nattslända) och *Ephemerella ignita* (dagslända) har påträffats i området. Livsmiljöerna har påverkats negativt på grund av dikning, rensning och markavvattning men den ekologiska statusen är ändå god. Övergödning med kväve och fosfor förekommer till en del och främmande arter som t.ex. vattenpest och signalkräfta har också påträffats.

Figur 4. Röd ögonknäppare (*Denticollis rubens*) på hasselblad

Förekommande livsmiljötyper (habitat) enligt art- habitatdirektivets Bilaga 1

(* = prioriterad naturtyp)

Kod	Naturtyp	Areal (ha)
9080	Lövsumpskogar av fennoskandisk typ*	0,4
9110	Näringsfattig bokskog	22,67
9130	Näringsrik bokskog	1,97
91E0/ 9750	Svämlövskog	0,37
3260	Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor	0,78
	Summa	26,16
	Utvecklingsmark	
9080	Lövsumpskogar av fennoskandisk typ*	0,55
9110	Näringsfattig bokskog	26,36
	Summa	26,91

Natura 2000-arter (det finns även ett särskilt åtgärdsprogram för dessa arter).

Tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*) EN. Den tjockskaliga målarmusslan har ett mycket tjockt 4-7 cm långt skal som är mörkt till färgen. Äldre individer är mörkare än yngre. I Sverige förekommer den i östra delen från Skåne upp till Uppland och Dalarna. Utbredningsområdet är uppsplittrat i fyra mindre områden och den är starkt hotad eller utrotad. Artens främsta förekomst är i rinnande vatten från floder till mindre bäckar. Den lever i huvudsak på sand och grusbotten. Ett fåtal kan förekomma i sjöars littoralzon vid in- och utflödet i sjön.

Röd ögonknäppare (*Denticollis rubens*) EN (figur 4). Den röda ögonknäpparen är en skalbagge som tillhör familjen knäppare. Den har långa antenner som hos hanen är tydligt kamformade. Täckvingarna och halsskölden är röda, huvud och antenner är svarta. På täckvingarna finns punktförsedda ränder som är längsgående. I Sverige finns den endast kvar på några få platser i Skåne, Småland, Halland och Blekinge. Eftersom larvutvecklingen endast sker i gammal vitrötad ved är den starkt bunden till gammal bokskog där det finns rikt med död ved i form av lågor och stubbar.

Det förekommer ett flertal arter inom naturreservatet som är rödlistade enligt artdatabankens rödlista över hotade arter, se kapitel 9.

2.1.4 Friluftsliv

Besöksfrekvensen i området är förmodligen ganska låg trots dess stora natur och upplevelsevärde. Det finns inte någon riktig parkeringsplats i eller intill området. Det finns dock några stigar i området och dessa följer till stor del åns sträckning. Där det inte finns stigar är det bitvis mycket svårframkomligt. En utökning av vandringsleder och anläggning av en parkeringsplats i området hade troligen ökat besöksfrekvensen.

2.1.5 Vad kan påverka området negativt?

De största riskerna för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- skogsbruk i och omkring naturreservatet. Skogsbruket kan genom ändrade markförhållanden leda till uttorkning och förändringar i hydrologin. Överlevnadsmöjligheterna minskar för arter knutna till naturtypen. Skogsbruket kan också leda till en fragmentering av naturtypen.
- förändringar i skogen som påverkar kärlväxter och kryptogamer,
- byte av trädslag, från lövskog till barrskog eller främmande arter,
- brist på gamla men klena, senvuxna bokstammar med röthål, som är värdefulla för epifyter,
- brist på död ved i olika åldrar,
- transporter genom området som ger upphov till körskador på marken,
- gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar samt användning av bekämpningsmedel. Ett ökat kvävenedfall kan förändra artsammansättningen i både fältskikt och bland epifyterna,
- markexploatering eller annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, t.ex. skogsplantering, markberedning dikning och täktverksamhet,
- förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar i vattendrag, försurning eller eutrofiering,
- förstöring av grus och sandbottnar erosion vid bevattning eller hög nederbörd som för med sig partiklar som täpper igen åns botten och hindrar genomströmningen av syrerikt vatten,
- försvinnandet av de fiskarter som fungerar som värdar för det parasitiska stadiet av tjockskalig målarmussla,
- införsel av främmande arter till området.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med skötseln av naturreservatet är att långsiktigt bevara och utveckla de naturvärden som finns i vattendraget och det omgivande skogslandskapet. Flerskiktade, huvudsakligen självföryngrande lövskogar (huvudsakligen bok) med en riklig förekomst av liggande och stående död ved i olika nedbrytningsstadier. Naturvärdet utvecklas främst genom en naturlig dynamik i området.

Gynnsam bevarandestatus råder när de specifika bevarandemålen för respektive planeringsområde och bevarandemålen enligt Natura 2000 uppnåtts när det gäller arter, areal och struktur.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

För naturreservatet Åbjär innebär detta följande riktlinjer (* hämtat från bevarandeplanen)

Areal*

- Naturtypen lövsumpskog (9080) skall utgöra en areal på minst 0,4 ha, men utvecklingsmarken på 0,6 ha ska på sikt utvecklas mot 9080 *.

- Naturtypen näringsfattig bokskog (9110) skall utgöra en areal på minst 23 ha, men utvecklingsmarken på minst 26 ha ska på sikt utvecklas mot 9130 *.
- Naturtypen näringsrik bokskog (9130) skall utgöra en areal på minst 2 ha *.
- Naturtypen vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) skall utgöra en areal på minst 0,8 ha *.

Ekologiska strukturer och funktioner*

Ädellövskogen (9110, 9130)

- Död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner sparas och forslas inte bort från området *.
- För att området ska kunna upprätthålla långsiktigt livskraftiga populationer av rödlistade arter skall det finnas grov död ved (grövre än 50 cm i diameter) kontinuerligt i form av torrakor, lågor, träd med döda grenar och högstubbar och volymen död ved ska i genomsnitt uppgå till minst 40 m³/hektar *.
- Gamla ädellövströd med en minimiålder på 150 år ska omfatta både tunna senvuxna träd och grova träd. Antalet ska uppgå till mer än 7 st/ha *.
- Att skogen får utvecklas utan större ingrepp. Naturvårdsåtgärder såsom borttagande av granföryngring och försiktigt friställande av äldre värdefulla träd kan dock ske *.
- Gamla och grova träd får inte avverkas *.
- Bestånd med olika ålder eftersträvas *.
- I bokskogen ska nyckelarterna i trädskikten finnas i minst två skikt där den undre skikthöjden är högst ½ av den övre. I alla skikt skall nyckelarterna utgöra minst 50% av skiktet. Bok utgör nyckelart i bokskogshabitaten (9110, 9130) *.
- Gynna efterföljare till gamla , grova träd.*
- Skogarnas betydelse för naturupplevelser och friluftsliv ska tas till vara *.

Triviallövskogen (9080, 91E0)

- Hydrologin ska vara ostörd i lövsumpskogen (9080) och i svämlövskogen (91E0, 9750) *.

Vattendraget

- Vattendraget ska ha god status vad gäller vattenståndsvariationer enligt vattendirektivets bedömningsgrunder *.

Näringsrik bokskog (9130)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta. De typiska arterna myskmadra, gulplister, storrams, lundslok, skogsbingel, platt fjädermossa, klippfrullania, Ulota sp, Porella sp., trubbfjädermossa, bokvårtlav, havstulpanlav har påträffats inom reservatet *.

Svämlövskog (91E0 el 9750)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta. Den typiska arten Porella sp har påträffats inom reservatet *.

Lövsumpskog (9080)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta. De typiska arterna skärmstarr, gullpudra, bäckbräsa och rutlungmossa har påträffats inom reservatet *.

Näringsfattig bokskog (9110)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta. De typiska arterna platt fjädermossa, porella sp. Ulota, fällmossa, bokvårtlav, grynig filtlav, lunglav, bokkantlav, stor knopplav, rosa lundlav, havstulpanlav har påträffats inom reservatet *.

Vattendrag (3260)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta. De typiska arterna öring, elritsa, bäcknejonöga och tjockskalig målarmussla finns i Mjöån *.

Natura 2000-arter

- Tjockskalig målarmussla ska finnas i livskraftiga populationer. Reproduktion ska ske med en naturlig åldersstruktur *.
- Röd ögonknäppare ska finnas i livskraftiga populationer.
- Vattendraget Mjöån där tjockskalig målarmussla finns ska innehålla naturliga fiskbestånd och ha naturlig vattenregim *.
- Erosion från finkornig sand undviks i största möjliga mån vid bevattning *.
- Eftersom kräftorna äter upp unga musslor får ingen ytterliggare utsättning av signalkräfta ske *.

3.3 Planeringsområden

Naturreservatet har delats in i 5 olika skötselområden som kräver olika skötselåtgärder.

1. Fri utveckling/ orörd
2. Restaureringsåtgärder under kort tid
3. Restaureringsåtgärder under längre tid
4. Vattendrag
5. Friluftsliv

4. Mål och skötselåtgärder för planeringsområdena

4.1 Planeringsområde 1 – Fri utveckling/ orörd

Delområde	Nuvarande trädslag	Mål, trädslag	Areal (ha)
1:1	Svämlövskog	Gammal alsumpskog	2
1:2	Lövsumpskog	Gammal lövsumpskog	0,4
1:3	Näringsrik bokskog	Gammal näringsrik bokskog	4,5
1:4	Näringsfattig bokskog	Gammal näringsfattig bokskog	16,5

Beskrivning av delområden

Delområde 1:1 intill ån i den södra delen av området där marken planar ut och översvämningar uppstår finns naturtypen svämlövskogar (Natura 2000 habitat 91E0). Busk och trädskiktet utgörs huvudsakligen av al, någon enstaka ask, rönn och hägg. Fältskiktet består av älgört, skogsbingel, stor revmossa, porellor, gulplister, röda vinbär, skriftlav och nejlikorot. Rikligt med död ved finns i området och består av torrakor och ädelövskog med grova delar. En del gamla träd finns liksom grova vidkroniga träd. Medelåldern på träden är ca 50-75 år vilket bidrar till att området inte har fullgod bevarandestatus. Området har troligen betats förr.

Intill ån i delområde 1:2 finns ett mindre parti lövsumpskog (Natura 2000 habitat 9080) med al. Där vattnet trycker fram är mossbildningen tydlig. Här finner man bland annat bäckbräsma, gullpudra, skärmstarr, strätta, majbräken, strutbräken, rutlungmossa och stor häxört. Det finns enstaka grova och gamla träd och måttligt med död ved (5-15 m³/ha). Det finns även kal knipprot, lundelm, trolldruva och ramslök här.

I delområdena 1:3 längs ån finner man också näringsrik bokskog (Natura 2000 habitat 9130) (figur 5). Här varierar bokskogen i ålder men den är enskiktad. Även tillgången på död ved i form av torrakor, grov död ved, hålträd med mulm och grova döda delar varierar. Det förekommer enstaka grova träd där vissa är vidkroniga. Det förekommer också gamla senvuxna träd, dock i mindre mängd. I skogen förekommer bergbranter och terrängen är i övrigt blockrik. I fältskiktet förekommer skogsbingel, lundslok, myskmadra, gulplister, majbräken och storrams. På träd och block finns det mossor och lavar som stubbspretmossa, trubbfjädermossa, platt fjädermossa, vågig sidenmossa, klippfrullania, havstulpanlav och savlundlav. Här finns även träd som ask och avenbok.

Bokskogen i delområde 1:4 som växer i branterna inom reservatet är äldst upp till 125 år (figur 5). Vissa delar av bestånden är flerskiktade. Bitvis är marken mycket blockig och det finns också en del bergsbranter framförallt i södra delen av området. I skogen närmast ån finner man också det mesta av den döda veden som är i form av fallna träd, torrakor, grov död ved, träd med döda delar och hålträd med mulm. Mängden död ved (5-15 m³/ha) anses vara måttlig. Det finns också en del senvuxna träd. Grova träd bedöms det bara finnas enstaka exemplar av (ca 2/ha).

Branternas struktur och artrikedom gör att det branta området anses vara i fullgod bevarandestatus. Det sparsamma fältskiktet utgörs huvudsakligen av fläckvis kruståtel med en del ekorrbär, skärmstarr, blåbär, lundslok, bergslok, myskmadra, skärmstarr, springkorn, troll-druva, murgröna, harsyra, stor häxört och majbräken. I närheten av grov död ved med vitröta kan man finna den rödlistade (starkt hotad) röda ögonknäpparen (*Denticollis rubens*).

Det luftfuktiga klimatet nere vid ån gör att det växer mycket mossor och lavar på block och träd. Lunglav, rosa lundlav, bokkantlav, bokvårtlav, *porella sp*, platt fjädermossa och stor knopplav är exempel på arter som trivs här. Det finns också svampar som igelkottssvamp, kortfotkremla, fjällsopp, koralltaggsvamp och cinnoberspindling. Större delen av området är klassat som nyckelbiotop av skogstyrelsen.

Bevarandemål

- För planeringsområdena gäller att utbredningen av naturskogslik lövskog dominerad av bok ska vara 21 ha.
- För planeringsområdena gäller att utbredningen av naturskogslik lövskog dominerad av al ska vara 2,4 ha.
- Gran och andra barrträd ska tas bort.
- Hydrologin ska lämnas orörd.
- Skogen ska vara olikåldrad och flerskiktad med goda förutsättningar för föryngring.
- Säkerställd kontinuitet av grova och/eller gamla träd och volymen död ved ska vara minst 40 m³/hektar.

Skötselåtgärder

- Skogen lämnas i huvudsak orörd för utveckling genom intern beståndsdynamik.
- Granföryngring avlägsnas genom naturvårdsinriktad skötsel.
- All död ved lämnas kvar gäller även ved som fallit i vattnet.
- Träd som fallit över stigar och vägar får flyttas åt sidan eller till annan plats inom samma del av skogen, även träd som dämmer upp ån får flyttas åt sidan.

Restaureringsåtgärder

- Barrträd i delområdena avlägsnas med en naturvårdsinriktad skötsel.

Figur 5. Planeringsområde 1, lövskog dominerad av bok i ravinen ner mot Mjöån.

4.2 Planeringsområde 2 – Restaureringsåtgärder under kortare tid

Delområde	Nuvarande trädslag	Mål, trädslag	Areal (ha)
2:1	Medelålders bokskog	Gammal bokskog	11,2
2:2	Medelålders bokskog	Gammal bokskog	28,3
2:3	Blandlövskog	Gammal blandlövskog	9,7
2:4	Yngre ädellövskog	Gammal ädellövskog	2,8
2:5	Blandlövskog	Gammal blandlövskog	4,5
2:6	Blandlövskog	Gammal blandlövskog	1,8

Beskrivning av delområden

Delområde 2:1 utgörs av näringsfattig bokskog (figur 6). I bokbeståndet finns också några enstaka exemplar av avenbok, ask, gran, ek, lind, hassel och björk. På de plana ytorna i bokskogen finner man en hel del gläntor där några av dem tidigare hyst granplanteringar. Skogen är ännu inte flerskiktad och mängden död ved liten, därför anses inte bevarandestatusen vara fullgod. Skogen är ca 75 år gammal.

Delområde 2:2 utgörs av näringsfattig bokskog men anses inte ha fullgod bevarandestatus eftersom den är yngre ca 75 år och innehåller lite död ved. Här finns också en del gran inom delområdet. På några platser finns ung självföryngrad bok som växer mycket tätt, eventuellt kan någon lucka göras i de här täta bestånden för att gynna något enstaka träd. Barrträden som växer i delområdet tas bort snarast.

Delområde 2:3, där är marken fuktig på några platser vilket gör att det växer en del al. Det finns också bok, björk och gran. Området är präglad av skogsbruk och det har ännu inte bildats någon större mängd död ved eftersom skogen är ung.

Delområde 2:4 är ett lövblandat barrskogsområde med ett stort inslag av björk och en del bok och ek. Här är skogen till stor del självföryngrad.

Delområde 2:5 utgörs till vissa delar av planterad ekskog med inslag av bland annat hassel. Ekskogen har börjat gallra sig själv med en del torrakor stående i beståndet. Västra delen av området utgörs av mer blandad skog bestående av bok, hassel, gran, björk och rönn.

Delområde 2:6 är en blandlövskog som domineras av bok och avenbok. Övriga trädslag som finns i rikligt antal är ask och ek.

Bevarandemål

- Säkerställd kontinuitet av grova och/eller gamla träd. Volymen död ved ska vara minst 40 m³/hektar för att området ska kunna upprätthålla långsiktigt livskraftiga populationer av flera rödlistade arter.
- Skogen ska på sikt lämnas orörd för utveckling genom intern beståndsdynamik.
- För planeringsområdena gäller att utbredningen av naturskogslik lövskog dominerad av bok ska vara 45,8 ha.
- Skogen ska vara flerskiktad.
- Andra lövträdslag än bok ska finnas i minst 10% av grundytan.
- Barrträd och andra främmande trädslag ska inte finnas.
- Hydrologin får inte påverkas i området.

Skötselåtgärder

- Död ved som uppstår naturligt eller genom naturvårdsinriktad skötsel lämnas kvar i respektive delområde.
- Barrträd och barrträdsföryngring avlägsnas genom ringbarkning/avverkning.
- Luckor i skogsbeståndet kan skapas för att underlätta föryngringen och skapa en flerskiktad skog, samt död ved.
- Träd som fallit över stigar och vägar får flyttas åt sidan eller till annan plats inom samma del av skogen, även träd som dämmer upp bäcken får flyttas åt sidan. På lång sikt ska området lämnas till fri utveckling genom intern dynamik.
- Skada eller fälla träd för att säkerställa en kontinuerlig tillförsel av död ved.
- Frihuggning av utvalda ekar.

Restaureringsåtgärder

- Barrträd i delområdena avlägsnas genom ringbarkning/avverkning.
- I yngre bestånd ska andra lövträdslag än bok skall gynnas genom frihuggning.
- Luckor skapas genom fällning, nervinschning/sprängning av 2-5 träd, samt ringbarkning av 3-5 träd i anslutning till detta. Arean av varje lucka bör vara mellan 300 – 1200 m² och den sammanlagda arealen per insats ska inte överstiga 1ha inom planeringsområdet.
- Stora ekar frihuggs i alla skötselområdena.

- Träd kan fällas på varandra för att skydda föryngringen vilket gör det svårt för t.ex. dovhjorten att beta.

Vid skötsel och restaureringsåtgärder gäller att:

- Inga träd över 100 år får avverkas eller ringbarkas.
- Död ved från lövträd lämnas kvar, gäller även veden som blir kvar efter den naturvårdsinriktade skötseln.
- Åtgärder som utförs i området får inte skada omgivande mark och hydrologin i området.
- Körskador inte får uppstå inom reservatet. Transporter i området vid avverkning och bortforsling av ved från gran får ske endast när underlaget är fast (tjäle, torka). Skotare som används vid bortforsling av ved får inte lastas för tungt. Hjulspår från skotare eller andra fordon får ej uppkomma.
- Luckor skapas med 5-10 års intervall dock längst under 30 år.
- Endast motormanuellt arbete utförs.

Figur 6. Planeringsområde 2, lövskog dominerad av bok.

4.3 Planeringsområde 3 – Restaureringsåtgärder under längre tid

Beskrivning av området

Utanför branterna i dalgången har man bedrivit ett mer produktionsinriktat skogsbruk. Vissa delar av området är planterade med gran och en del lärk. I granbeståndet finns någon enstaka bok och hassel (figur 7). I gläntorna som uppstått finns en del föryngring av gran. I norra delen av området finns också en inhägnad granplantering där beståndet är ca 10 år gammalt.

Bevarandemål

Efter avverkning av granskogen ska den uppväxande lövskogen skötas enligt punkterna nedan.

- Planeringsområdet ska på sikt bestå av naturskogslik skog dominerad av bok.
- Inom 50 år ska ädellövträd finnas i 50 % av grundytan.
- Barrträd ska inte finnas inom delområdet.
- Hydrologin ska vara orörd.
- Efter ca 40 år ska området skötas som planeringsområde 2 tills bevarandemålen uppnåtts. På längre sikt ska området lämnas till fri utveckling.

Löpande skötselåtgärder

- Røjning av uppväxande gran

Restaureringsåtgärder

- Självföryngring från lövträd eftersträvas i delområdet.
- Vid behov kan gles plantering av ädellövträd ske. För att undvika betning från vilt bör inhjäring av planteringen ske, antingen i form av öar eller runt varje träd.
- Vissa träd röjs fram genom stora oregelbundna luckor. De utvalda träden bör vara livskraftiga individer även av andra trädslag än den dominerande boken.
- Åtgärderna bör återkomma med ca 10 – 20 års mellanrum upp till 40 år.
- Efter ca 40 år ska området skötas som planeringsområde 2.

Vid skötsel och restaureringsåtgärder gäller att:

- Vid avverkning av barrträd ska alla lövträd och buskar sparas.
- All död ved från lövträd lämnas kvar, gäller även veden som blir kvar efter den naturvårdsinriktade skötseln, stora mängder ris kan samlas i faunadepå.
- Maskin får användas, utan att körskador uppstår vid avverkningen av barrträd. Senare är det endast motormanuellt arbete som gäller.
- För att förhindra skador på områdets känsliga hydrologi får körskador inte uppstå inom reservatet. Transporter i området vid avverkning och bortforsling av ved från gran får ske endast när underlaget är fast (tjäle, torka). Skotare eller lättviktsmaskiner (typ järnhäst) som används vid bortforsling av ved får inte lastas för tungt. Hjulspår från skotare får ej uppkomma.

Figur 7. Granskog med självföryngrad bok.

4.4 Planeringsområde 4 – Vattendrag

Beskrivning av planeringsområde 4

Mjöåns huvudfåra är till största delen naturlig och har behållit det mesta av sitt ringlande lopp (figur 8). Åns vatten är strömmande inom hela Natura 2000 området. Åns naturvärde är mycket högt, här finns bland annat öring, bäcknejonöga, lake, elritsa, tjockskalig målarmussla och kungsfiskare. Lek och uppväxtområdet för öringen anses vara tämligen bra inom Natura 2000 området. I södra delen av området finns ett vandringshinder. Mjöån har en mycket rik bottenfauna med ett flertal renvatten och syrekrävande arter. De rödlistade, nära hotade arterna *Rhithrogena germanica* (dagslända) och *Odontocerum albicorne* (nattslända) har påträffats i området. Även de ovanliga arterna *Dinocras cephalotes*, *Nemoura flexuosa*, *Capnia bifrons* (bäcksländor), *Philopotamus montanus* (nattslända) och *Ephemerella ignita* (dagslända) har påträffats i området. På grund av dikning, markavvattning och rensning har livsmiljöerna påverkats negativt. Den ekologiska statusen för ån är god men det förekommer en del övergödning med kväve och fosfor. En del främmande arter som t.ex. vattenpest och signalkräfta har också påträffats

Bevarandemål

- Hydrologin i ån är naturlig med avseende på flödesdynamik och vattenföring.
- Ljusinstrålningen är moderat, luftfuktigheten stabil och risken för erosion/sedimentation är låg.
- Vattenkvaliteten är god med låg grad av antropogen påverkan.

- Ån hyser följande typiska arter tjockskalig målarmussla, öring, bäcknejonöga., elritsa och lake,

Skötselåtgärder

- Fri utveckling eftersträvas och död ved lämnas kvar i vattnet om det inte dämmer vattenflödet. Död ved gynnar livet i vattenmiljön och ska endast flyttas om det är absolut nödvändigt.
- Död ved i vattnet skapas i första hand naturligt men kan vid behov läggas ut i vattnet.

Vid skötselåtgärder gäller att:

- Åtgärder som utförs i området får inte skada hydrologin.
- Skador som är bestående ska undvikas på vattendraget och omgivande mark.
- Död ved från lövträd lämnas kvar, gäller även veden som blir kvar efter den naturvårdsinriktade skötseln.

Ev. övrig åtgärd

Vid Gräsmå kvarn finns ett vattenhinder som hindrar den tjockskaliga målarmusslan och öringen från att sprida sig vidare uppströms. Vattenhindret ligger utanför reservatets södra gräns (50 m). Möjligheten att ta bort hindret bör utredas och eventuellt åtgärdas.

Figur 8. Vattendraget Mjöån.

4.5 Planeringsområde friluftsliv

Området inom naturreservatet utnyttjas för närvarande som utflyktsmål och för rastning av hundar framförallt av dem som bor i området. Den omväxlande naturen och den kuperade terrängen ner mot dalgången borde vara tilltalande för besökare. Området nås lättast med bil. Syftet med naturreservatet är i första hand att bevara områdets höga biologiska värden men även tillgodose allmänhetens behov av rekreation och friluftsliv. En handikappanpassning av området är svår på grund av den mycket kuperade terrängen.

4.5.1 Tillgänglighet, parkering och informationsskyltar

Naturreservatets norra gräns ligger ca 500 m söder om Östra Sönnarslövs kyrka. Det sträcker sig ca 2 km söderut och är 400 m brett. Landsvägen passerar längs med reservatets västra gräns vilket gör att området lätt nås med bil. Det finns idag ingen parkeringsplats i området eller dess närhet.

Bevarandemål

- En mindre parkering ska anläggas i anslutning till området
- En informationsskylt ska finnas vid parkeringen som beskriver stigsystemet och de arter som finns i reservatet.

Skötselåtgärder

En mindre bilparkering anläggs förslagsvis på plats enligt kartbilaga 3. Träd som fallit över parkeringen får flyttas åt sidan eller läggas på annan plats i samma del av skogen. Parkeringsplatsen nås från länsvägen väster om naturreservatet. Förvaltaren står för underhåll av parkeringsplatsen. En informationsskylt med information om reservatet och dess arter samt stigarnas sträckning sätts upp i anslutning till planerad parkeringsplats.

4.5.2 Vägar och leder

Inom naturreservatet finns det några brukningsvägar, framförallt i norra delen av området. Det finns också några befintliga stigsystem som dock inte är markerade.

Bevarandemål

- Befintliga vägar ska kunna användas och underhållas utan att naturreservatet utgör något hinder för detta.
- Befintliga stigar kopplas samman och bildar 2 slingor av olika längd som båda kan nås från parkeringen.

Skötselåtgärder

Befintliga vägar underhålls av berörda fastighetsägare vid behov. Träd som fallit över stigar eller vägar får flyttas för att öka framkomligheten men ska ligga kvar i samma område för att förmultna.

4.5.3 Renhållning och sanitära anordningar

Inom det föreslagna naturreservatet finns inga renhållnings- eller sanitetsanordningar för allmänheten. Inga sådana kommer i nuläget att placeras ut inom området.

5 Jakt och fiske

Naturreservatet medför inga särskilda inskränkningar i rätten till jakt och fiske. Rätten till jakt och fiske regleras i annan lagstiftning. Jakt får bedrivas i enlighet med gällande arrendeavtal. Dock får ej utfodring av vilt ske och inga permanenta jaktorn får anläggas. Siktgator får inte röjas inom naturreservatet.

6 Tillsyn

Reservatsförvaltaren eller den som denne anlitar, svarar för regelbunden tillsyn av reservatet

7 Dokumentation och uppföljning

Valet av metoder är ännu inte bestämt och skötselplanen kommer i det avseendet att kompletteras.

7.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder

7.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tillsvidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärderna måste anpassas till ny kunskap.

7.3 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln. Avrapportering ska ske till Länsstyrelsen årligen.

8 Kostnadsansvar och prioritering av föreslagna åtgärder

Åtgärd	Tidpunkt	Planeringsområde	Åtgärdsansvarig	Prioritet
Gränsmarkering och skyltning	Snarast	Hela området	Förvaltaren	1
Parkering	Snarast	Se bilaga 3	Förvaltaren	1
Underhåll parkering	Vid behov	Se bilaga 3	Förvaltaren	1
Markering av stigsystem	Snarast	Se bilaga 3	Förvaltaren	1
Anläggning av ytterliggare Stigsystem		Se bilaga 3	Förvaltaren	2
Uppsättning av Informationsskylt	Snarast	Se bilaga 3	Förvaltaren	1
Inhängning av föryngring (skydd mot viltskador)	Vid behov	Hela området	Förvaltaren	2
Avverka barrträd	Snarast	3	Förvaltaren	1
Röjning av gran	Löpande	Hela området	Förvaltaren	1
Frihuggning av vidkroniga träd	Vid behov	Hela området	Förvaltaren	2
Stödplantering av träd	Vid behov	3	Förvaltaren	3
Naturvårdsinriktad skötsel (avverkning/ringbarkning)	Vid behov	2,3	Förvaltaren	2
Uppföljning och utvärdering av bevarandemål	vart 5e år	Hela området	Förvaltaren	1
Uppföljning och utvärdering av skötseln	Årligen	Hela området	Förvaltaren	1
Uppföljning och utvärdering av kostnader	Årligen	Hela området	Förvaltaren	1
Revidering av skötselplanen	Vid behov		Förvaltaren	1

9 Rödlistade arter 2010

Rödlistade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad).

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Blötdjur		
<i>Bulgarica cana</i>	östspolsnäcka	NT
<i>Macrogastra ventricosa</i>	bukspolsnäcka	NT
<i>Spermodea lamellata</i>	lamellsnäcka	NT
<i>Unio crassus</i>	tjockskalig målarmussla	EN
Kärlväxter		
<i>Epipactus phyllanthus</i>	kal knipprot	VU
<i>Festuca altissima</i>	skogssvingel	VU
Lavar		
<i>Bacidia incompta</i>	savlundlav	VU
<i>Bacidia rosella</i>	rosa lundlav	NT
<i>Bacidina phacodes</i>	liten lundlav	NT
<i>Biatoridium monasteriense</i>	klosterlav	NT
<i>Gyalecta flotowii</i>	blek kraterlav	NT
<i>Lecanora glabrata</i>	bokkantlav	NT
<i>Megalaria laureri</i>	liten ädellav	EN
<i>Opegrapha ochrocheila</i>	orangepudrad klotterlav	NT
<i>Opegrapha vermicellifera</i>	stiftklotterlav	VU
<i>Pyrenula nitida</i>	bokvårtlav	NT
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT
<i>Pyrenula nitidella</i>	askvårtlav	EN
<i>Pachyphiale carneola</i>	ädelkronlav	VU
Mossor		
<i>Cinclidotus fontinaloides</i>	forsmossa	NT
<i>Metzgeria conjugata</i>	stor bandmossa	NT
Skalbaggar		
<i>Denticollis rubens</i>	röd ögonknäppare	EN

Sländor

<i>Odontocerum albicorne</i>		NT
<i>Osmylus fulvicephalus</i>	vattenmyrlejonslända	NT
<i>Rhithrogena germanica</i>		NT

Svampar

<i>Cantharellus friesii</i>	orange kantarell	NT
<i>Cortinarius cinnabarius</i>	cinnoberspindling	NT
<i>Cortinarius humicola</i>	fjällig spindling	VU
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp	NT
<i>Porphyrellus porphyrosporus</i>	dystersopp	NT
<i>Ramaria fallida</i>	blek fingersvamp	VU
<i>Ramaria formosa</i>	lömsk fingersvamp	VU
<i>Russula curtipes</i>	korttfotkremla	NT

10 Källor

10.1 Litteratur

Almlöv K, 2008. Biotopskartering av Mjöån 2008. Länsstyrelsen i Skåne län.
Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne län om rödlistade arter, GIS-skikt, rödlistan 2007.
Bevarandeplan för Natura 2000- område Mjöåns dalgång. 2010. Länsstyrelsen i Skåne län.
Cederberg B, Löfroth M. (eds) 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Kristianstads kommuns översiktsplan. 1989. Kristianstad kommun.
Länsstyrelsen i Kristianstad län, 1996. Från Bjäre till Österlen, Skånska natur- och kultur- miljöer. Länsstyrelsen i Kristianstad län.
Länsstyrelsen i Skåne län (2003), Information lagrad i Kartongen (GIS-skiktsgrupperna Mil- jö resp. Lantbruk)
Löfroth M. (ed.) 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000.
Miljön i Kristianstad, 1987. Kristianstad kommun
Nordiska Ministerrådet 1998. Vegetationstyper i Norden. (ed. Lars Pålsson). TemaNord 1998:510. Nordiska Ministerådets sekretariat.

10.2 Kartor och databaser

Artdatabanken, www.artdata.slu.se
Fastighetskartan,
Generalstabskartan Lund J243-5-1, 1865
Generalstabskartan Kristianstad J243-6-1, 1862
Ortofoto flygbild 1939-1947
Ortofoto flygbild 1993
Ortofoto flygbild 2007
Riksantikvarieämbetet, <http://www.raa.se/cms/extern/index.html>
VISS- VatteninformationsSystem Sverige, <http://www.viss.lst.se/>

Naturreservatet Åbjär i Kristianstad kommun har bildats med syfte att bevara områdets hydrologi samt åns naturliga flöde och strömförhållande för att gynna en artrik och naturligt anpassad flora och fauna.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reservatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

